

articles i reportatges

PANORAMA DICTATORIAL

El govern Berenguer contra la premsa

Cal insistir. Al Govern restaurador de la normalitat, li fa nosa la Premsa lliure i insubornable i és per això que manté en vigència el Codi penal de Galo Ponte.

Aquest Codi — cal insistir-hi, també —, que és relativament decent en la matèria penal general, que no té relació amb la ideologia política del delinqüent, no tenia altra finalitat que defensar la primera dictadura contra els atacs que algun dia li haurien fet els homes dignes i lliures del país, tan bon punt haguessin estat aixecada la censura. Era un Codi contra la Premsa i contra els publicistes d'esquerra.

La idiota producció de Galo Ponte (altament dit "galopante") no aportava cap extraordinària novetat damunt el Codi penal de 1870. Si sols s'hagués tractat, com diu l'exposició de motius, de posar-lo al dia, hom hauria arribat al mateix resultat modificant-ne alguns articles. Però es tractava d'enviar a la presó tots els homes honrats i liberals del país, que no es resignessin a callar les vergonyoses de la dictadura; es tractava d'intimidat tots els que denunciessin els negocis bruts que significaven les concessions del ferrocarril Ontaneda-Catalayud, de les salines de Torrevella, de la Telefónica, dels Petrolis... És per això que fou promulgat i és per això que el govern actual se n'aprofita i no el deroga.

Però, nosaltres hem d'insistir, per esperit de justícia i per instint de conservació.

En aquest Codi africà, la Religió oficial gaudeix d'una protecció especialíssima. Si hom la ultratja — janeu a saber quin serà el criteri de cada jutge en aquesta matèria — de paraula o per escrit, és castigat amb una pena que pot arribar a dos anys de presó. (Art. 274.) [Pobre Voltaire, si publicàssis ara el "Diccionari filosòfic" dins l'Estat espanyol!]

L'ordre — el seu ordre — preocupava molt la primera dictadura; per això "la inducció i la provocació per a la sedició, sigui quin sigui el mitjà que hom emprí", és castigat amb quatre a vuit anys de presó i inhabilitació especial per a càrrec públic, cas que l'autor sigui autoritat. (Art. 294.) Doncs, bé: el general Primo de Rivera, exercint autoritat, cometé un delicte de sedició amb el propòsit d'impedir el

funcionament del Govern i de les Corts aleshores existents (segona condició de la definició que dona d'aquest delicte el Codi de Galo Ponte) i d'exercir un acte d'odi i de venjança contra la persona d'un ministre (quarta condició), i malgrat això, que és tan palès, no se li va aplicar l'article 251 del Codi penal de 1870, ni cap de les penes que aquest Codi (vigent a l'època de la cosa d'Estat) assignava als delictes contra la Constitució, contra les Corts i contra el Consell de Ministres, dels quals també n'era autor l'inolvidable general.

Els articles que tracten de la injúria, fa l'efecte que tenen valor autobiogràfic. "Injúria" — diu l'article 627 — és tota expressió ofensiva o acció executada en deshonra, descrèdit o menyspreu d'altra persona. L'article 629 castiga les injúries greus, "fetes amb publicitat", amb la pena de dos mesos i un dia a sis mesos d'emprisonament, o un any a dos d'exili. (L'article no diu si cal tirar a cara o creu, per a saber quina és, en cada cas, la pena aplicable.) A més, en tots els casos, multa de mil a deu mil pesetes. El general Primo de Rivera va injuriar públicament i de manera greu els antics polítics — l'Alba d'una manera especial —, sense que mai no li hagi passat res. En canvi, gràcies al Codi governatiu mantingut en vigor pel general Berenguer, qualsevol publicista liberal que vulgui posar en clar el règim de concessions, les accions liberals, els coratges il·legals, la subscripció "popular" per a ofrenar una casa a dictador i tantes d'altres coses brutes de l'anterior dictadura, risca d'ésser víctima del càstic esmentat, amb l'aggravant que el Codi no admet, a l'acusat d'aquest delicte, la prova sobre la veritat de les imputacions que hagi fet.

Amb aquest Codi a la mà, vol restablir la normalitat el govern Berenguer: amb un Codi que tanca el camí a la veritat i fa impossibles les responsabilitats de la Dictadura; amb un Codi que, davant una concreta acusació de robatori (com les que han formulat Unamuno i Ortega Gasset) no permet demostrar si hom ha robat o no, i castiga durament el denunciador. [Es una bella normalitat, aquest! La normalitat de la injustícia, de l'arbitrarietat i de la persecució sistemàtica.]

ARTUR PERUCHO

LA CACERA DEL PERIODISTA

Celebrem que, finalment, la Premsa comenci a prendre's seriosament la persecució de què la fa objecte la "normalitat" de Berenguer. Això ja no podia durar més. És hora ja que els periodistes liberals de Catalunya i d'Espanya pensin a prendre una actitud decidida i resolta davant l'atropellament continuat que en les formes més variades i més revoltingues ha de sofrir diàriament en la seva dignitat i en els seus interessos.

"La Libertad", de Madrid, "El Pueblo Gallego", de Vigo, i les revistes "Nueva España" i "Nosotros", propugnen ja un acord col·lectiu per tal d'afrontar d'una vegada la situació i realitzar una obra de defensa. LA RAMBLA DE CATALUNYA, que ha hagut de sofrir tota mena de persecucions i d'atropells per part del governador Despujol, primer, i, en forma legal després, per part del fiscal i del jutge, posa la seva veu i les seves forces al costat de les dels col·legues — els que siguin — que es trobin disposats a actuar en aquest sentit.

Per això avui ens complaem a publicar la carta que hem rebut de la Redacció del setmanari "Nosotros", de Madrid, a la qual hem contestat ja particularment per dir l'efecte amb què veiem la seva civilitat i iniciativa i per anunciar el viatge d'un delegat nostre per a la reunió que el batalló de col·lega organitzat per al dia 29 d'aquest mes a Madrid:

"Señor director de LA RAMBLA DE CATALUNYA.

Barcelona. Mi distinguido compañero. Las recientes medidas represivas contra los periódicos y escritores de izquierda, adoptadas, según se dice, contra el dictamen constante del fiscal del Supremo y, en algunos casos como en las recogidas anticipadas a la fecha de salida de los números, así como en las multas, las fianzas metálicas y las suspensiones de los periódicos y la prisión preventiva de sus directores, redactores y colaboradores, han creado un estado de extrema peligrosidad para la prensa, los

CIUTADANIA FEMENINA

Acció pro-infants

LA FAMILIA : : :

S'ha fet molta literatura entorn dels infants; un fill que ve al món, la mare breçant; la primera dent, el primer pas, la carta dels Reis, són temes que han emprat gairebé tots els literats per als seus llibres amb els quals han fet llagimejar més d'un ciutadà sensible; aquests llibres, però, han reït ben poc en fer ambient, perquè quan l'infant allibera, als set o vuit anys, de l'exclusiu tutelatge de la llar, s'ha posat en contacte amb la seva minúscula col·lectivitat — l'escola — i a freqüència dels homes, la lírica, resta reduïda, en qüestions infantils, a la mínima expressió i limitada a un petit grup d'esperits seleccionats que donen a l'acció dels infants la justa valor i el positiu valer. Diem això perquè hem pogut observar en freqüents casos que els infants no gaudeixen col·lectivament d'aquella efusió que els poetes canten, ni tan sols del respecte que a ciutadans de l'esdevenidor es mereixen.

Per a molts pares, els petits són deserts, el millor lloc dels quals és a casa, reduïts en una cambra, quan la família es pot permetre aquest luxe, o millor en un internat on uns "padres" o unes "madres", amb vot de castedat, malgrat aquest apellatiu, per unes quantes pesetes, es comprometen a donar (ço que no vol dir que els en donin) als nois, instrucció, educació, i exerceixen els pares de tota responsabilitat i de molta feina, les quals coses ja són més cèrtes.

Si la família pertany al proletariat, el carrer on envien els fills per treure's de casa, fa el paper d'internat barat, pel que fa referència a què els pares eludeixen l'acció educativa. Aquests nois, però, són els mateixos que la mare breçolava il·lusionada i que el pare rebia als seus braços humilets als ulls, en donar la primera petjada; solament que ara l'infant porta dins seu un exerceix de vida que ha de demostrar amb crits, i salts, i jocs, i un esperit que avia d'acabar-se del món inquiet, cessa arreu, i amb la seva natural inquietud, trasbalsat tot el que sigui el sossegament dels grans.

I els grans, poc preparats per a resistir l'empenta d'aquestes energies, que es desfoguen amb tota la potència d'un viure nou, li oposen un mur de contenció que regularment està format per la mitja pensió, l'internat o el carrer.

Sense aquests elements la família hauria de respectar els jocs sorollosos dels nois per necessaris al seu desenvolupament, i es veuria obligada a col·laborar en l'acció de recerca espi-

ritual del noi per tal que les seves percepcions tinguessin una valoració moral de cultura i d'enrobustiment de la personalitat.

Això, evidentment, dona feina; altrament si per uns honoraris hi ha gent que s'empenen la tasca, o inhibeix també es passa, no calen cabories i el món també anirà endavant.

ACCIO CIUTADANIA

Si d'aquesta feia pensem molts pares, no cal dir que el comú dels ciutadans tampoc se'n sentiran més interessats; i així hem pogut observar nosaltres, entre altres coses, com són rebuts els nois quan fent aprenentatge de la vida van pel món.

Citem per exemple el cas d'una escola que surti de visita a un taller, o a una fàbrica, o d'excursió. Suposem que el tramvia que utilitzen, pres a punt de sortida, resti ocupat tot per la guixalla. Han pagat el seu passatge com tothom, perquè encara que a molts pobles europeus el sortir una escola d'excursió signifiqui dret a obtenir bitllets de tramvia a preus reduïts, aquí, per dissort, el civisme de les empreses tramviàries no arriba a tal grau de depuració. Tenen, doncs, un perfecte dret a ocupar un seient; trajecte enllà puja un senyor d'aires aqueferats, amb el diari a la mà, i en veure que no hi ha seient "toca el matxo", mira de cua d'ull els infants, morimola quelcom, que millor que no s'entengui, i resta a la plataforma esguardant iradament la pobra mestra, inductora d'aquell atemptat contra la seva plaçada habitud de llegir el diari, assegut, al tramvia. Puja també la senyora que mira els petits "maternalment", avançant, però, àridament, amb la rialla als llavis i enquistant-se en un dels seients "perquè les dues nenes que l'ocupen no han de menester tot l'espai". Raonament que a nosaltres ens sembla aliè a tot respecte cívic per estar basat en el dret del més fort i en la covardia del que sap que no trobarà oposició.

I és el cobrador del tramvia que increpa la mestra perquè amb la idea educativa que els ciutadans que forma sapiguem d'anar pel món, acostuma els seus deixebles a demanar bitllet, a pagar-lo, a retenir-lo, les quals coses troba el dit funcionari complicadíssimes, i dona una fórmula simplificada, fent de professor a la mestra: "Si vós heu comprat tots els bitllets acabarem abans". En baixar és el conductor el que protesta perquè els infants van poc a poc i amb el peu sobre la campana va marcant els graus de la seva impaciència, amb tocs accelerats.

I al final és la mestra, emparada dels petits, que sent una gran pietat pel senyor del diari, per la senyora que sap incabir-se, pel cobrador formulista i pel conductor impacient, perquè no saben veure en tota aquella poncellada ciutadana més que un destorb al viure i al tràfic de la urbs, i en el seu cor d'educadora s'arrapa fortament el desig que a la nostra Barcelona la ciutadania perdi aquests castells de bloc de pedra i adquirís, llimada pel civisme, els seus contorns que sols el pot donar i que seran tant més arrodonits com més es fonamenten en una consciència tendresa pels infants finament percebuda i un ferm respecte a la seva personalitat.

L'exemple posat sovintega més del que es pot creure; en la forma dita o en altres de similars que podríem detallar. No tothom, és clar, té tan pocs miraments amb la mainada, i en aquest cas una il·lusió esperançadora eixiríem l'esperit de tot educador

amistat amb Jean Painlevé li permetia de posar-se al corrent del que representava la darrera paraula del cinema mundial.

I després de tot això al nostre "Met" encara li quedava temps per viure enamorat com un "Amante de Tuerel". Li quedava temps per a ésser chorista meu, fins quan varen exigir-li que es naturalitzés auvernès, i hagué d'aprendre de ballar "La Bourrée" amb unes noies grasses i vermelles, que el trobaven molt "dròle".

Li quedava temps per anar pels cafès de Montparnasse, per cert amb mi, i allà cantàvem tangos i flamencos, que acabaven sempre amb "Hereu Riera".

En "Met" tenia sempre una llàgrima a l'ull que no acabava de caure mai. Cada any per Nadal el seu pare, que havia pres el nom del seu fill, puix que no l'anomenàvem altrament que Pare Met, el venia a veure, i allà trobàvem encara un altre Miravittles.

Pare i fill havien resolt en absolut i favorablement el problema del respecte.

Com enyoràvem aquest any aquell plat de conill amb xocolata que fer-nos el pare "Met" per observar una il·lustre cantant rusa

que albirava alshores el punt inicial d'un moviment pro-infants. Amb la dèria d'anar intensificant aquest corrent, cal anar a cercar estímuls allà on sigui. I és per això que avui volem explicar el que fa un...

MUNICIPI PRO-INFANTS

Fa uns quants mesos que érem a Saragossa; cercàvem una església en la qual volíem veure un altar barroc molt interessant, i tot cercant-la, ens vam escaure a passar per davant de l'Escola "Joaquín Costa". L'edifici està ubicat en lloc de trànsit; carros, tramvies, cotxes, autos, de tot hi passa pel davant. I el Municipi saragossà, humà i amorós amb els infants, ha fet posar en llocs visibles per als conductors de vehicles grossos retols, molt abans d'arribar a l'Escola, per una i altra direcció, que diuen laconicament: "Atenció. Escuela. Nosaltres vam remetre, en llegirlos, que el Municipi de Saragossa, amb un civisme de bona llei, advertia a tot el tràfic urbà que una Escola és quelcom tan tangible i viu que mereix atenció i respecte, perquè mirant per sobre de totes les altres valors educatives hi ha la de les vides dels infants. I ens va semblar que el nostre Municipi barcelonès, tan preocupat ara amb la cultura, que tantes i tantes obres emprèn, i que demostra una orientació tan intel·lectual, no faria sinó posar en la seva actuació la gràcia i la finor d'una exquisida sensibilitat, i copiar els cívics avisos que té Saragossa davant del seu millor centre educatiu.

També fóra això en la nostra opinió un al·licionament càlid i energic a la consciència ciutadana, encarrilant la pro-infants. I ja hem dit com ens manca endinsar-nos per aquests viarans.

MONTSERRAT JORDI

Ciutat, novembre 1930.

Festivals populars i benèfics pro-sinistrats Tarragona

Tindran lloc a Badalona al Centre Catalanista avui, dimarts, dia 18, i a Sabadell, a l'Euterie, el divendres dia 21. Hi prendran part els 100 homes de l'Orfeó Llevant, dirigits per En Fontbernat; les cobles Empúrium i La Principal del Vallès i els il·lustres tarragonins A. Rovira i Virgili, J. Puig i Ferrer, Ventura Gassol, L. Bertran i Pijoan i Angel Grau.

A Barcelona tindrà lloc el diumenge 30 de novembre, a les onze del matí, al Saló de Belles Arts, amb els mateixos elements.

ESPORT I CIUTADANIA

A Sant Martí es constitueix el "Ca" al d'Esport i Ciutadania

Ens comuniquen que a Sant Martí de Provençals ho mfa treballs per a constituir una societat obrera que actuarà amb la denominació de "Ca" al d'Esport i Ciutadania".

Aquesta entitat — els organitzadors de la qual estan animats d'un gran entusiasme — actuarà d'acord amb l'ideari d'Estat Català.

Entre el grup dels organitzadors cal remarcar que s'hi troba un ho-

La cooperació de consum a Catalunya

A tot arreu d'Europa la Cooperació de consum té en els nostres dies una importància extraordinària. En menys d'un segle el moviment econòmic-social iniciat a Rochdale per uns quants modestos teixidors ha adquirit una força que no se la podia imaginar el més optimista d'aquells gloriosos precursors, els noms i el record dels quals es conserven amb profund respecte.

No es tracta ja avui d'un ideal més o menys bell; es tracta d'una realitat palpable. La força del consum organitzat sota el nom de Cooperació deixa sentir la seva influència en l'economia mundial; podríem exposar exemples eloqüents, però ara no es tracta de parlar del que passa a fora, sinó del que tenim a casa nostra.

Per què a Catalunya la Cooperació es troba en un endarreriment accentuat que, si no fos el cas general d'Espanya, constituiria una trista i vergonyosa excepció?

No volem pas admetre com explicació una inferioritat racial dels catalans; ni volem acceptar tampoc la llegenda del nostre individualisme feréstec en el sentit d'hostilitat a la vida col·lectiva.

Uns quants mesos d'estada a França estudiant Cooperació a l'Escola Tècnica de París i en el si d'algunes gran cooperatives ens han donat la impressió que els francesos no ens avantatgen pas en condicions naturals, sinó que tenen millors escoles i una formació social més completa que la nostra. Fins estem convençuts que nosaltres som superiors en dues condicions: en una digna moderació en l'ús de l'alcohol, i en una tendència manifesta a formar societats de diferents menes.

Per altra part, a París s'hi troba el contacte amb homes de tots els indrets de la terra, i s'hi percep el pols de la civilització de tots els pobles. I la relació directa amb anglesos, amb alemanys, amb russos, amb belgues, amb suïssos i amb homes d'altres països ens han convençut encara més que, home per home, valem tant com ells.

Si és així, doncs, ¿per què els catalans no hem sabut crear una organització cooperativa com la que existeix a tot arreu? La resposta ens sembla fàcil i convincent: es tracta solament d'un fet d'educació.

La nostra pobresa d'escoles ha produït a casa nostra unes generacions d'analfabets i semianalfabets, sobretot entre les classes treballadores; i els que posseeixen una certa cultura es troben en un medi que no els ajuda, i ve sovint el cansament i la decepció. Per altra part, ens han faltat els quadros de minories dirigents degudament capacitades per a formar l'educació social dels nostres obrers, i així hem pogut veure com oscil·labem constantment entre l'exaltació sentimental i infecunda i l'abandó més lamentable de tota activitat social; entre el servilisme i la rebellió, com va dir En Salmeron.

Hem dit que trobem a casa nostra una tendència manifesta a formar societats de diferents menes.

me de tan prestigi com Puig i Ferrer, al qual — segons ens diuen — ha estat oferta la presidència.

Entre la classe treballadora de la popular barriada ha desvetllat viu interès aquesta orientació que vol donar-se a la societat en organització.

No cal dir que nosaltres remarcuem amb satisfacció aquesta iniciativa, que és d'esperar que aconsegui reïxir com mereix la seva tònica obrerista, patriòtica i esportiva.

Per què no hem, doncs, sabut formar cooperatives, com ho han fet a tot arreu?

Ja se n'han formades. Adhuc podríem dir que, després d'Anglaterra, hem estat dels primers a formar-ne. El que no hem sabut fer és perfeccionar-les i seguir el ritme de la Cooperació mundial. Mentre que les grans ciutats d'Europa tenen cooperatives magnífiques que estenen les seves sucursals per tots els barris, organitzades segons les normes més rigoroses de la tècnica comercial i competeixen amb avantatge amb el comerç capitalista, hi ha a Barcelona més de quaranta petites cooperatives, la majoria de les quals funcionen de la manera més primitiva i rudimentària i viuen aclaparades pels seus compromisos econòmics.

Es que no és el mateix crear societats de ball o d'esports o d'esbarjos d'altres menes que crear cooperatives. Per crear i sostenir les societats d'esbarjo n'hi ha prou amb el desig de divertir-se, amb un esforç econòmic més o menys pesat i amb uns quants individus capaços per a formar les juntes directives; mentre que les cooperatives, organitzades com cal i segons les impositcions del temps, exigeixen molta més capacitat.

L'educació escolar no pot pas improvisar-se; quan es creen les escoles no se'n toquen pas els resultats tot seguit; és qüestió d'anys. Els que fan escoles semblen per a l'esdevenidor; és el que fa ara l'Ajuntament de Barcelona.

En canvi, l'educació social post-escolar, més o menys perfecta, és d'uns resultats més immediats. És qüestió que els dirigents de les masses obreres sapiguin donar-hi un sentit de les realitats econòmiques i espirituals de la vida i unes normes d'actuació adequades. El cas de Bèlgica, on hi ha l'ensenyança obligatòria des de 1914, solament, és un bell exemple del que pot treure's d'un poble ben dirigit, fins no sabent de lletra. Però els seus directores ens diuen Vandervelde, Amsebee, etc.

A casa nostra s'ha practicat més la que En Pla i Armengol en diu política d'espècie. Els partits polítics s'han alimentat d'il·lusions més o menys emocionants i d'efectes teatrals, i els sindicats han actuat en un pla de rebellió més o menys inconscient. Feina constructiva com a Bèlgica, gens ni mica. I els resultats els tenim a la vista.

No volem allargar més aquest treball. Anem a una conclusió precisa. La Cooperació no és altra cosa que l'aspecte econòmic-constructiu de l'actuació social de les classes treballadores, que són les que en la seva gran majoria no reeixen les cooperatives. No és que aquestes siguin ja únicament obreres, com ja ho és el mateix socialisme; d'obres han esdevingut humanes, com a concreció d'un desig d'emancipació econòmica de tota la humanitat; però és natural que siguin les classes explotades les que vagin a refugiar-s'hi com a un ajut per a llur emancipació.

Ara bé: per a arribar a aquesta actuació de realitats econòmiques cal educar convenientment les classes treballadores, donant-los el sentit de responsabilitat i de realitat que els és necessari.

No és pas una cosa impossible. El poble que posseeix l'instint d'associació del nostre pot arribar a ésser un poble d'una gran capacitat cooperativa. És qüestió que sorgeixin els homes que sapiguin donar-li l'educació convenient i que sapiguin aprofitar les seves qualitats naturals.

JOSEP COLL CREIXELL

Jaume Miravittles (a) Met

En Miravittles fugí de Catalunya essent encara un infant.

Ara hi torna fet un home i amb tots els honors que un home pot tenir. A la frontera una policia els seus dents esmolades l'esperaven i varen portar-lo dret a la presó de Figueres, ja honorada per altres ciutadans.

—Qui és En Miravittles?, sovint em demanen amics meus, massa joves per a haver-lo conegut.

—És un d'aquells que apedregava els tramvies, que repartia fulles, que es bellugava com un dimoni dintre una pica d'aigua beneïda... i, que era per tot arreu i fins anava al curs, perquè era un estudiant en un desesparat i que feia el gaudi amb el mateix desesparament.

—I a París, ¿què feia En Miravittles? A París, per a mi, En Miravittles ja era "El Met". L'home que es divertia més, que s'avoria més, que treballava com un desesperat i que feia el gaudi amb el mateix desesparament.

En "Met" llegia la premsa internacional, i jo confesso que m'hi quedava badant. Compenia totes

les trifugues dels Balcons; sabia llegir els noms dels generals xinesos; estic segur que amb totes les minories nacionals que ell descobria s'hauria pogut fer un país més gran que Europa.

Això no vol dir que En "Met" sigui un home jove, preocupat de coses que semblen a cop d'ull desatinades a gent que usa colls i punys de cel·luloide. Tot al contrari. Jo, que he viscut a París gairebé sempre amb ell, he tingut ocasió de veure que el nostre "Met" és un emporonadís cent per cent, que li agrada menjar bé, beure molt i bo, ballar, cantar, festejar, al punt de vista platònic i realista. En un mot: és un home que es gasta la vida com si fos un capital generós, perquè ha perdut l'esperança que en un altre de millor li puguin pagar interessos menjant pès de monja i bevent vi de les vinyes del Senyor.

En Miravittles no pateix ni del fetge ni de l'estómac. És un home de bon humor, i dels que ha comprès que l'amabilitat és un deure social.

¿Qui no coneix la seva activitat a les planes de LA RAMBLA DE CATALUNYA, de "L'Opinió", de "Treball", de "Mirador", del "D'Ací d'Allà", de l'"Amic de les Arts", sense comptar-hi totes les publicacions comarcals que s'honoren amb la seva prosa?

¿I de què tracta aquest home en aquestes periòdics, tan diferents, fins de tendències?

En Miravittles és ex-campió de futbol i neda com un bacallà. Pot parlar d'esport amb coneixement de causa.

En Miravittles és un home que viu amb el seu temps; i tot el que passa dintre l'èstera, on el temps hi corre i l'espai s'hi estira, li interessa i fins l'apassiona, perquè ho considera tot formant part de la seva vida.

En Miravittles és un crític estimable, perquè — er a ell l'ull és el camí que va dret al cor i al cervell; l'ull no enganya. La gran qüestió és, però, saber mirar. Fou Miravittles que des de París va iniciar el cinema pur a Barcelona. La seva

amistat amb Jean Painlevé li permetia de posar-se al corrent del que representava la darrera paraula del cinema mundial.

I després de tot això al nostre "Met" encara li quedava temps per viure enamorat com un "Amante de Tuerel". Li quedava temps per a ésser chorista meu, fins quan varen exigir-li que es naturalitzés auvernès, i hagué d'aprendre de ballar "La Bourrée" amb unes noies grasses i vermelles, que el trobaven molt "dròle".

Li quedava temps per anar pels cafès de Montparnasse, per cert amb mi, i allà cantàvem tangos i flamencos, que acabaven sempre amb "Hereu Riera".

En "Met" tenia sempre una llàgrima a l'ull que no acabava de caure mai. Cada any per Nadal el seu pare, que havia pres el nom del seu fill, puix que no l'anomenàvem altrament que Pare Met, el venia a veure, i allà trobàvem encara un altre Miravittles.

Pare i fill havien resolt en absolut i favorablement el problema del respecte.

Com enyoràvem aquest any aquell plat de conill amb xocolata que fer-nos el pare "Met" per observar una il·lustre cantant rusa

que cantava les cançons catalanes, i que nosaltres havíem convidat, perquè ella també s'avoria en aquells dies de festassa burgesa i clerical. Inútil dir que, pobra dona, va costar-li molt d'acostumar-se a aquell menjar, on el pare "Met" hi havia posat tots els ressorts de l'art culinari català.

En Miravittles és, però, un home de ciència, malgrat i aquest vernís de bohemí, sovint lluent com una calaixera nova. Ha cursat els seus estudis d'enginyer a Barcelona i va acabar-los a París, gràcies, evidentment, al seu esforç, però també a un home que em plau d'anomenar i voldria que pel sol fet de fer-lo sortir a les planes del nostre estimat setmanari constituís un homenatge modestíssim dels catalans, puix que n'hi ha d'altres que En Miravittles que li estan agrats. El professor Sudrià, que aquest eminent català de Llers, que ha arribat a ésser una de les personalitats científiques de França de més relleu i que, director d'una Escola Superior d'Enginyers, hi acollia amb els braços oberts homes com Miravittles i el fill d'En Rafael Ramis de qui parlarem un dia, car En Rafael Ramis era aquesta força interior que posava en moviment aquestes simpaties.

—I un home així, tan complex, amb activitats quasi oposades, ¿què farà si Catalunya, país de tranquil·litat forçosa, que la gent no corre perquè té por de caure?

I bé, En Miravittles sortirà de la presó, el vestiran de soldat i tornarà a ésser aquell "Met" meravellós. El veurem amb un casc de dragó o amb un plomer de l'artilleria a la Plaça de Catalunya els diumenges a la tarda. Serà el "terror de les niferrars" i trobarà mil coses per divertir els infants, i així farà començar amb les senyores. El veurem a l'Ateneu donant conferències de coses que encara no hi hem pensat ningú de nosaltres, i no mourà cap escàndol públic, puix que En Miravittles és en el fons un home ponderat pel desig de complaure.

El veurem cantant amb el meu Chor Català, i serà el primer de vestir-se de Don Joan de Serrallonga, o d'Hereu Riera o de Comte Arnau. Em seguirà a Tiflis i a Sydney, i com jo mateix s'aturarà a Terrassa.

El veurem pels dancings, brillant-se com una serp de casa bona i eretant les meques i les altres, fent-se passar per comte o per marqués. En el fons, els comtes i els marquesos no són pas més distingits que el fill del botiguer del carrer de

Peralada, i segurament no són pas més llestos.

set dies set nits

Les al·lucinacions d'En Pol

Es veu que En Pol no curarà mai. El matemàtic de la Llga, cèlebre pels seus pronòstics electorals que permetien endevinar amb un mes d'antelació, només amb un petit error d'uns quants milers, el nombre exacte de vots que obtindrien els candidats regionalistes i —no amb tanta precisió, perquè sempre hi ha imprevistos— el nombre de diputats que a cada candidat li costaria l'elecció, cèlebre encara per la tufinada de Sans realitzada en febrer de 1923 per tal que l'Emilià Iglésies pogués donar al Parlament a defensar els drets de Catalunya al costat de la minoria de la Llga, aquest il·lustre matemàtic, versàtil i autor de llibres de cuina, continuava remenant els números de la mateixa manera que remenaria un parell d'ous a la graella per fer un revoltell amb tomàquet.

Tots, qui més, qui menys, hem estat un dia o altre a l'estatge de la Llga. Hi hem estat un dia o altre, potser quan encara no teníem sis de raó a treure el nas un d'aquells dies d'elecció electoral en els quals sortien diputats els Aunós i els Riú. Tots recordem aquella sala i aquella convertida en sala d'actes, on hi cabien dues-centes persones? Es concia que no heu vist En Pol fent números: "L'acte de disbarre a la Llga Regionalista té molta més importància de la que hi donen els xordorosos aplaudiments de milers d'entusiastes que s'ordenen davant l'afirmació de col·laboració i de consagració de la nostra actuació social i política."

La sala i alceva de la Llga, amb milers d'entusiastes... Ara mateix diu Jeff Dickson vol deixar córrer de fer el match Uscudum-Carnera a l'Estadi, perquè resulta que el local de la Llga té més capacitat.

Però es veu ben clar que En Pol devia ésser víctima d'alguna al·lucinació. Després de trobar-se amb la sala i alceva atapeïda de milers d'entusiastes i si són entusiastes ja se sap que ocupen més lloc que no pas si són reposats, puix que necessiten més espai per aplaudir i fer voladors i tirar barrets en l'aire... diu que va veure com En Raimon d'Abadal llançava un desafiament heroic als enemics de la Llga i que aquest desafiament a la joventut reunida li deia: "Cal vencer els obstacles, o suprimir-los".

Home, senyor Agulló, permeti que no ens ho creguem. Miri que és molt gros. Miri que això és l'acció directa. És l'acció directa dels sindicalistes, dels anarquistes, dels comunistes i, segons vostres mateixos, dels de la Publicitat i de la RAMBLA DE CATALUNYA. Això de suprimir els obstacles, no ha estat mai en el programa de la Llga, ni en els discursos del senyor Cambó. I no volem creure que encara la cèlebre carta de don Francesc recomanant al poble de joventut de la Llga molta ponderació, enteniment, cordur, que fessin bondat, que no fessin enfadar els papes i que fossin bons minyons, perquè si ho són els Reis els portaran algun emplec i podran fer un bon casament.

Imaginem, doncs, si és possible que donem crèdit al que En Pol ha dit des de la Veu, que d'Abadal havia dit referint-se als enemics de la Llga—que calia suprimir-los. No ho torni pas a repetir, senyor Agulló, perquè a Madrid s'escambaran i els diran que no hi ha res del tracte, i els acusaran del que fins ara els han estat acusant i que gastaven dos llenguatges distints, un a la Porta del Sol i un altre a la Rambla.

Imaginem—dirà el general Berenguer a una elevada personalitat que establia acusant a los de Acció Catalana que conspiraban con los anarquistas y resulta que son eos, los de la Veu y la Llga. Si ya tenía razón el general Milans del Bosch cuando decía que los de la Publicitat le estaban resultando, tan separatistas como los de la Veu. Claro, como que los separatistas han sido siempre esos que quieren disimularlo. Figúrese que predicar la acción directa, igual igual que los de la Sol...

Però això no pot ésser. I tots els que s'han anat a inscriure a Unió Catalana perquè els donin alguna cosa quan els toqui el torn, cal que facin rectificar de seguida aquesta versió alarmista donada per En Pol, del discurs de l'Abadal, i que tant els pot perjudicar.

Mireu que imaginor-se que a la Llga es trencava, amb l'apropiada de l'acció directa, el tradicional programa del seny, aquest seny benaurat que ha permès que durant vint-i-cinc anys els catalanistes sapiguessin equívocament a correcció totes les càrregues i cops de sabre de la policia, sense tornar-hi, donant això mostres de dignitat civil i d'un gran interès a demostrar que l'existència dels dispensaris és inexcusable. I ara, per fer quatre frases, creure's que un home tan equívoc com l'Abadal era capaç de trencar la tradició només que per donar gust al senyor Agulló, que somnia trets i s'imagina la sala de la Llga amb milers d'entusiastes disposats a suprimir el que sigui. Home, senyor Pol, ni una reunió de Soviets dels més entusiastes!

Pensi que a l'Assemblea que va precedir l'assalt al Palau d'Hivern i el desbordament de la revolució russa ni al miler arribaven els assistents. No pasaven d'uns quants centenars. Els dia que la Llga aconseguís reunir uns quants milers de ciutadans disposats a practicar l'acció directa es fa mestressa i senyora del país en un tres i no res.

Es veu que aquest senyor Pol ho veu tan perdut això de la Llga que ja no més se li acuden procediments radicals per a fer-la sortir d'aquest mal pas i si el creguessin seria capaç d'encendre-ho tot. No tant, senyor Pol, no tant. Sap que li aconsellem? Que no vagi a veure pel·lícules de lladres i serenos. Això el perjudica i després li fa veure i sentir coses que no són.

Assabentats que les nostres dues darreres cròniques han semblat a algú feridors per als catalans d'Amèrica, creiem oportú de fer constar que res més lluny de la nostra voluntat. El que nosaltres hàgim fet un ric d'"humor" amb una iniciativa d'un català d'Amèrica, no vol dir que volguem referir-nos a tots els altres. Sabem prou bé que, com a ci, a Amèrica hi ha catalans bons i exemplars en tots sentits i que n'hi ha de senyors Esteves. I que mentre aquests tenen sovint contactes fins amb els elements espanyolitzats de la Colònia, aquells han fet sacrificis de tota l'hi per a ajudar els que han volgut per l'honor i la dignitat de Catalunya. Tant de bo els catalans n'haguessin pres exemple!

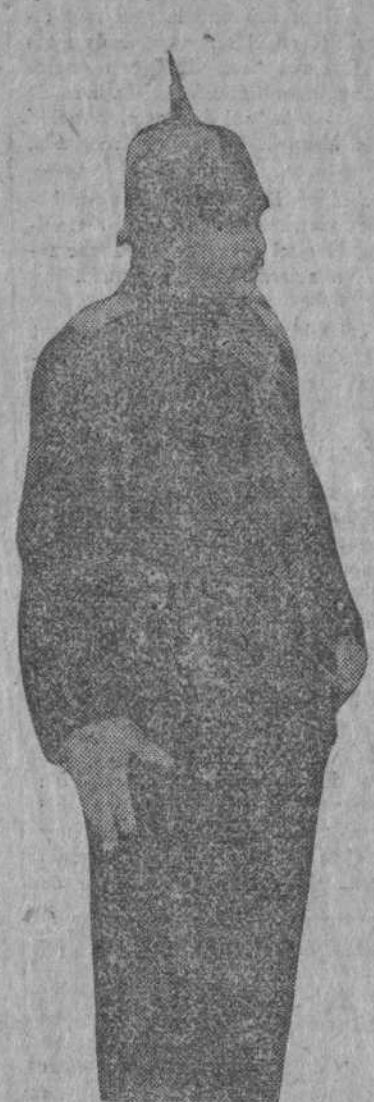
També volem fer constar que entre aquests catalans exemplars d'Amèrica sabem que s'hi troba En Pere Rafel, al qual tampoc hauríem volgut molestar.—J. V.

—Qui ho deia que no "botariem"?!

CARTA DE MADRID I A TRAGICA INCONGRUENCIA

[Bon estirabot ha posat el Govern Berenguer al seu decret d'eleccions! Quan les tertúlies polítiques vessaren la seva entrufada sobre les paraules oficials i els polítics de l'encasellat començaven a mobilitzar la seva influència per tal d'aconseguir els favors de Governació, el poble, el veritable poble, cau ametrallat pels carrers de Madrid. La jornada constitucional no pot ésser més brillant. Berenguer la ha iniciada a Galicia, a Bascònia, a Barcelona i a la continuada a Madrid, tament com si el destí d'aquest Gabinet, d'ençà que ha aparegut al Poder, sigui el de presidir els moments sagnants. Resulta ridícul parlar d'eleccions i de normalitat, quan l'anormal està en tots els esperits i basta un incident qualsevol per a provocar tràgiques reaccions. A aquestes hores Madrid està sota l'acció d'una tempesta espiritual que vanaament pretén esbiaixar el Govern amb una aparença de serenitat. El de menys importància és la vaga; i més important és la tensió dels esperits, que no veuen solució política possible en l'obra governamental, millor dit, en la pròpia obra del règim.

Fóra pueril d'amagar que l'origen dels successos de divendres passat no ha estat el canvi de rutes d'un enterament ni l'excitació momentània dels obrers que veuen morir els seus camarades davant la indiferència del Poder. La causa d'aquesta tragèdia civil no és altra que la duresa amb què el Poder respon a tot moment sincerament responsable. Els guàrdies i la policia tenen ordres tan severes que els mateixos caps manquen, segons sembla, de tot marge de flexibilitat per interpretar-les segons es descabellin els esdeveniments. En aquestes ordes és on es revela la naturalesa dictatorial del Govern Berenguer, que és la segona etapa d'una

BERENGUER

dictadura exercida per la monarquia. La monarquia no té ja recursos per governar, com no siguin els de l'autoritat abrivada fins a l'extremisme.

Ambs fets com aquests es demostra que per al règim no hi ha altra forma de Govern que la de repressió. Ni eleccions, ni Parlament no podrien portar-se a cap davant d'aquesta intolerable actitud del Poder, que amb les seves violències no fa altra cosa que continuar les seves provocacions contra el poble. N'hi hauria prou amb aquests símptomes perquè el Govern no s'obstinés a parlar de normalitat política. La nota oficial que ha publicat la Premsa demostra un desconeixement absolut de la realitat espanyola. I el que encara és pitjor: el pla preconcebut de pensar que tot pot fer-se des del Poder impunement, aducir donar-li al poble una representació facciosa que continuï la farsa iniciada en la Restauració.

A aquestes es comprenen menys que mai aquestes eleccions en les quals ningú no creu dels començament. Realitats entre piquets de guàrdia civil, com han anat les despulles dels infortunats obrers del carrer d'Alonso Cano, no estarien malament com a exemple de pacificació dels esperits, frase que passarà a la història com a model d'incongruència. Però el règim hauria de saber que això no és resol amb una crisi. Perquè tots els que es presten a servir-lo tot el Poder hauran d'utilitzar la mateixa tàctica: el recurs de l'autoritat contra les aspiracions populars.

Es molt possible que quan aquesta carta es publici hagi canviat la fessomia política d'Espanya. Canvià de moment i fins potser que renaixés la calma, però com que subsistiran les causes, els efectes no es faran esperar molt de temps. Els oligarques d'avui no haurien de posar-ho tot a la carta de la inhibició popular. És una postura perillosa perquè a la història l'atzar no pesa mai decisivament.

JOSEF DIAZ FERNANDEZ Madrid.

Voluntaris catalans 1914-18

Sota aquest títol, i a partir de la setmana entrant, LA RAMBLA DE CATALUNYA publicarà una sèrie de reportatges del seu nou col·laborador "Lucien", que constitueixen una suggestiva i punyent pintura de la vida dels voluntaris catalans que lluitaren a la Legió Estrangera de l'exèrcit francès durant la gran guerra

El paradís feixista

Hem llegit en un important magazine americà un interessant reportatge sobre la situació que travessa la Itàlia actual, que signa "Romulus".

El país del feix—comença aquest—hem recorda aquells camps de concentració de presoners de la gran guerra, on la fugida era castigada amb la mort. Sortir d'Itàlia és molt difícil; els estrangers poden abandonar fàcilment el territori italià, cosa que resulta del tot impossible als seus habitants. Els milicians feixistes tenen ordre de fer foc contra tota aquella persona que intenti travessar les fronteres, sense el corresponent permís polític.

A Itàlia circulen clandestinament un gran nombre d'opuscles, fulles i setmanaris antifeixistes, que són llegits avidament per una gran part de ciutadans contraris al règim dominador.

Una gran part d'aquesta propaganda escrita procedeix de París, on els emigrats polítics italians són nombrosíssims.

Diu "Romulus" que Mussolini ha assolit infiltrar en l'ànima del poble italià l'odi profund a França. Mancats de colònies riques i florents, somnien restablir el vast imperi romà, damunt les ruïnes de la veïna república. L'imperialisme feixista voldria noves terres per poder donar sortida a l'excedent de població que pot constituir una amenaça seriosa en moments difícils.

La premsa oficial i semi-oficial ajuda eficaçment a la difusió d'aquesta campanya imperialista.

Les desfilades imponents de camises negres pels carrers de les ciutats italianes i els parlaments agressius i violents del Duce, tracten de desviar l'atenció nacional del pesant estat de l'economia italiana. La sobreproducció, l'escassetat de capitals, l'augment de falides financeres i l'augment també cada dia creixent dels sense-feina, tots aquests factors determinen en les altes esferes polítiques mundials una gran desconfiança moral i material, envers l'Estat italià.

Dins el mateix partit feixista, reporta l'esmentat articulista, existeixen profundes antipaties i grans ambicions. Hi ha dos homes que són els més temibles rivals de Mussolini: l'un és Balbo, el cap de l'aviació italiana, i l'altre és Farinacci, ex-secretari general del partit feix.

Balbo és un dels homes més rics d'Itàlia, per haver-se casat amb la

filla d'un multimilionari. Sembla que aquest se serveix de la seva immensa fortuna per augmentar la seva popularitat entre els camises negres, cosa que ha fet posar en guàrdia el dictador.

Farinacci, perillós aspirant a la dictadura, té una popularitat considerable en el nord d'Itàlia, sobretot a Milà, on ha lluitat victoriosament contra la corrupció municipal.

Per altra part el feixisme té concrets grans compromisos financers amb el Vaticà, que en un moment donat poden precipitar la seva ruïna. El Papa té dos mil milions de llires en accions de l'Estat i set cents milions de llires en efectiu, els quals, segons les clàusules del concordat, ha de fer efectius al Tresor papal el Banc d'Itàlia. El Vaticà va prometre extraoficialment, ja que no ho menciona el tractat de Letrà, que no disposaria de cap quantitat important, tant en paper com en efectiu, sense avisar-ho prèviament al Govern italià.

El cas d'una possible crisi o rup-

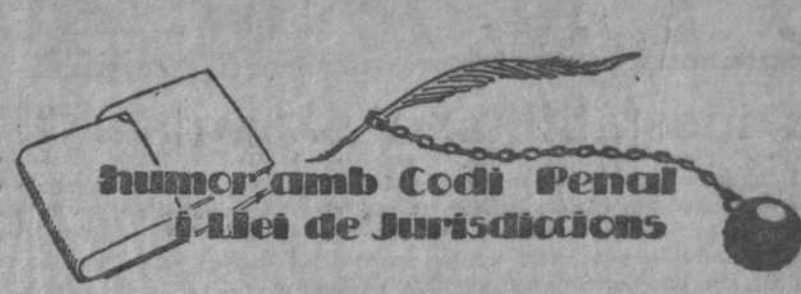
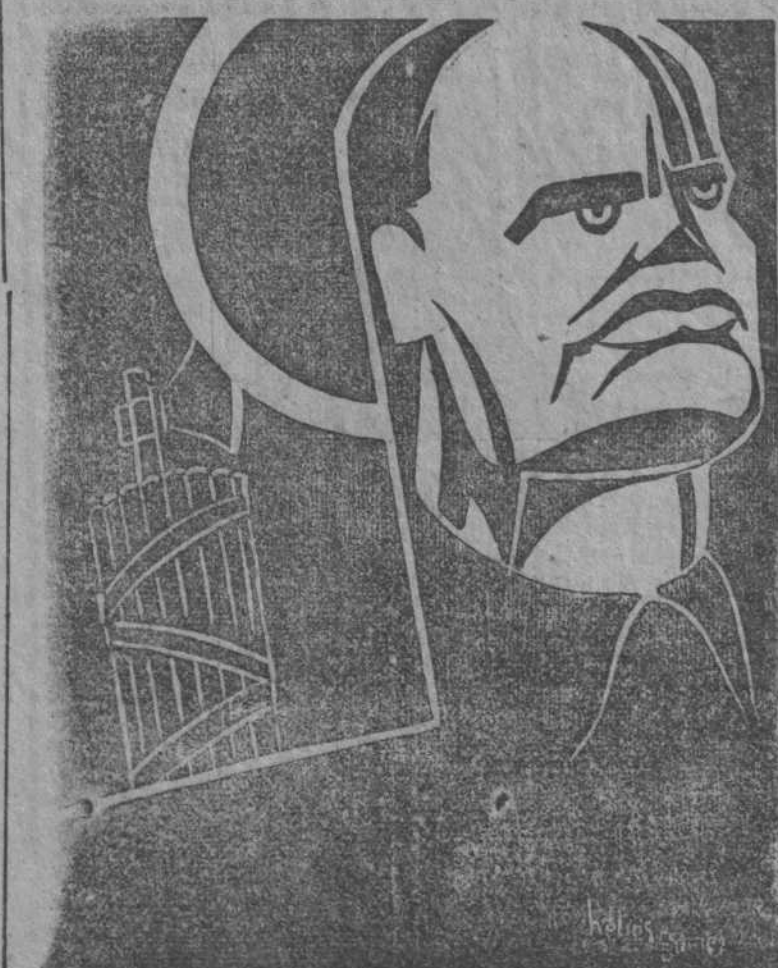
tura de relacions, la decisió de l'Estat papal podria ésser definitiva per la seguretat del règim feixista.

Finalitza "Romulus" el seu escrit amb aquestes reflexions: el feixisme, resultat d'aquell breu assaig bolxevitzant de l'any 1922, ha començat la seva lenta o ràpida davallada, segons els moments i circumstàncies especials que concorrin al seu procés evolutiu. No és pas probable que el feixisme caigui per l'agitació exterior. La descomposició i la desintegració dels seus membres principals seran les causes que motivaran la desaparició d'aquest règim excepcional de força, amenaça constant per a la pau d'Europa.

JOSEF CONTEL
Novembre, 1930.

"Una injustícia feta a un sol home és una amenaça feta a tothom."

(Montesquieu)

Popularitat

La presència de Primo Carnera i de Paulino Uscudum pels carrers de Barcelona provoca aquests dies uns moviments de curiositat que ni els urbanistes ni la maquinària dels llums de colors pot contenir. Aquesta tendra badoqueria dels barcelonins no té res a envejar a l'expectació que en els pobles de mala mort produeix l'arribada dels "místics de fora", els dies de festes majors.

Segons per qui, ha de resultar una mica humiliant de veure tota l'atenció pública projectada cap aquesta mena de fenòmens de barraca... L'altre nit, en una terrassa de cafè, Uscudum i el seu següent de bascos i de boines vi-gueren a assegurar a la taula del nostre costat. Immediatament la voravara va estar envaïda per una multitud creient de curiosos. L'espectacle va tenir la virtut d'indignar el nostre veí de l'altra taula.

—Quin escàndol! Com voleu fer res de bo en un país així?

Etèlèra. Va seguir tot aquell discurs que en circumstàncies semblants sol fer el ciutadà progressista; que ens hauria de caure la cara de vergonya que mentre els grans savis i els grans escriptors es moren de fastig i d'oblit, al públic li calgui la baba dovent del primer simple que sap donar cops de puny; que si n'hi hauria perquè els artistes i els inventors tinguessin el barrat al foc; que si és això el que haurien de dir els diaris en uoc de fer el caldo gras a la idiosincrasia general...

No cal dir com són de respectables la indignació i les teories del ciutadà progressista. Però els que escriuen els diaris, i els que els llegeixen, saben perfectament que si una feina inútil hi ha per fer, és una companyia en aquest sentit. Encara ha de néixer la persona que sigui capaç de convèncer la massa, el gran públic, que és més important, més pràctic i atractiu un

savi que no pas un ho-si esportiu o cinematogràfic. Altrament, seria qüestió de saber fins a quin punt els grans "asos" de la intel·ligència necessiten l'escalí d'aquesta grossa popularitat. Ens imaginem difícilment el senyor Bosch Gimpera o el doctor Ferran passant pels carrers amb l'aire brillant d'un torero que fa la "vuelta al ruedo". La glòria autèntica s'arrepenteja sobre una cosa una mica més sòlida i més duradora que la badoqueria i la moltoneria general.

Per això ni els nostres savis ni els nostres artistes no han d'envejar la glòria d'aquests herois a la moda del dia. Als que els interressi seguir aquest comi, poden imitar la conducció del doctor Asquer...

Ni la ciència, ni l'art, ni el progrés, s'han de ressentir que en una tarda es reuneixin seixanta mil persones per a presenciar un combat de boxa. Un imaginem un país on aquestes seixanta mil persones es congreguin per a escoltar una conferència científica? Seria horrible!

Pa, vi i coberts d'argent

A la Plaça Reial hi havia hagut fins no fa pas molts anys, un restaurant famós i confortable — "Ghes Justin" — que era un dels llocs predilectes per als àpats polítics. De manera que el "maître" de l'establiment havia vist desflair per les seves taules el més brillant i el més contradictori del món polític barceloní d'aquells temps. El nostre home, que devia ésser un "sage" i un bon observador, en va treure la següent conclusió:

—Quan vénen els catalanistes—deia—s'acaba el pa. Quan vénen els terronistes, s'acaba el vi. I quan vénen els cacs, s'acaben els coberts d'argent... Si el restaurant Justin existís avui dia, seria curiós de saber a quin partit polític correspondria el "rol" dels cacs...

JOSEF MARIA PLANES

* L'Agrupació Valencianista, dita de la Dreia, ha organitzat el següent cicle de conferències que s'aniran celebrant successivament al seu estatge social, amb els temes i a càrrec dels senyors que es detallen a continuació:

"Renaixement actual de les lletres valencianes", per V. Calvo Acacio (aquesta se celebra ja divendres darrer, dia 7 del corrent, i fou un èxit per a l'orador, puix que es va veure molt concorreguda).

"Atracció turística", per Robert J. Zaragoza.

"Història de València", per Emili Lluch Arnal.

"Biografia d'un mestre de l'Art Major de la Seda del segle XVIII a València", per Josep Duato.

"Fonts de riquesa valenciana", per Agustí Alamar Ruiz.

"Diferències entre socialisme i catolicisme social", per Francesc Baràchima.

"L'ensenyament i els idiomes", per Jesús Morante Borràs.

"Figures del Renaixement valencià: Llorente", per Josep Cervera Avinyó.

"Origen i descabellament del teatre valencià", per R. Gayano Lluch.

"Orientació social agrària", per Josep Castanyer.

"Les grans ciutats i l'organització sanitària", per Ramon Tarazona.

"L'evolució social-política de l'obreri valencià des de 1914 fins avui", per Josep Esteve Victòria.

"El moviment agrari social i polític del segle XX a Espanya", per Joan Fajades Montón.

"Bibliografia valenciana", per Lluís García Guíjarro.

"Organització política del rei En Jaume I", per Manuel Oller Celda.

"Els partits polítics moderns", per Lluís Lucía.

A aquestes conferències en seguiran d'altres, de temes no menys interessants.

* Sembla que el tribunal d'honor nomenat pel Col·legi d'Advocats de Barcelona, que havia de jutjar el seu col·legiat pupi senyor Via Ventalló, l'ha condemnat a la inhabilitació durant vuit mesos de l'exercici de la seva professió.

Ens sembla molta benvolença per part del tribunal.

* A l'Alonsquí (Biscaia), a la sortida d'un míting, fou detingut un individu per haver donat el crit patriòtic "Gora Euzkadi".

Com es veu, estem igual que en plena dictadura del difunt Primo de Rivera.

La "normalitat" de Berenguer és indiscutible.

* Enric Jiménez tindrà cura de la direcció escènica en la vuitena sessió d'Associació de Teatre Selecte que, com és sabut, se celebrarà el propiament dijous al teatre de l'Orfèu. Gracienc (Astúries, 83), i

en la qual s'estrenarà la interessantíssima producció d'En Prudenci Bertrana "El fantasma de Montoró", comèdia en tres actes, escenificació d'un conte d'Oscar Wilde.

* Demà, dimarts, a les vuit del vespre, tindrà lloc a l'Ateneu Politecní (Alt de Sant Pere, 27, principal) una interessant conferència a càrrec del senyor Millàs Rau-réll, el qual dissertarà sobre "El teatre a la Rússia soviètica".

Aquesta conferència és pública i l'organitza l'Associació Obrera de Teatre.

* Està fixada per al dia 7 del vinent desembre la data de la inauguració a Palamós de les tasques de "Palestra", la benemèrita institució catalana.

S'espera que l'acte inaugural restarà gran èxit, per l'animació que hi ha entre els organitzadors.

* Jaume Comte donarà el vinent divendres, al Centre Democràtic Republicà (Marian Aguiló, 21) del Poble Nou una conferència sobre el tema "Coses viscudes".

* Dijous a la nit, tal com estava anunciada, la Unió Socialista de Catalunya celebrà la seva assemblea, amb nombrosíssima assistència.

Aquest acte representa la represa d'activitats del socialisme català i l'enunciat del programa que es proposa desenvolupar, cosa que feu, de manera magistral, Manuel Serra i Moret, en nom del Consell del partit. És impossible, en una breu nota, reportar el parlament de Serra i Moret, que, d'altra banda, sabem que la U. S. de C. té el projecte d'editar i escampar profusament.

Abans d'acabar la sessió, el vice-president, senyor Josep Xirau, anuncià la celebració d'una propera assemblea, a l'objecte d'organitzar i posar en contacte tots els Comitès de la U. S. de Barcelona i la resta de Catalunya.

* L'acte inaugural de "Palestra" tindrà lloc al Palau de la Música Catalana, el diumenge dia 30, a les onze del matí.

El president, senyor Pompeu Fabra, farà el discurs inaugural, i després parlaran els quatre presidents honoraris de "Palestra", senyors Raimon d'Abadal, Jaume Aiguader i Miró, L. L. Nicolau d'Oliver i A. Rovira i Virgili.

Dintre de poc seran repartides entre els socis de "Palestra" i a les entitats catalanes les invitacions d'aquest acte inaugural que tant d'interès ha desvetllat.

* Segons notícies, dintre el vinent mes de desembre els elements esquerrans de Canet de Mar començaran la publicació del periòdic "La Flama", dirigit pel senyor Francesc Arnau Cortina.

Senyor governador: ¿No li sembla convenient l'edició d'una fulla diària amb una llisteta dels articles del Codi que aquell dia estaran en vigor?

Li brindem la idea.

CINEMA

La inestabilitat dels "parlants"

Pel que hem pogut observar d'un temps a aquesta part l'art cinematogràfic és d'aquells que interessa a tothom. Mentre els productors francesos no fan sinó exclamar-se que l'Estat no fa gens de cas d'un art com és el cinema, tot i cobrant dels impostos al cinema sumes molt respectables, nosaltres hem pogut constatar com grans homes d'Estat i enemics grans financers, s'ocupen de les nostres probabilitats cinematogràfiques al 100 per 100.

Crec que podem dir 100 per 100 i que el públic ens entenda com si diguéssim pel·lícula totalment parlada, cantada i musicada.

Literats i artistes teatrals donen la seva opinió quant a la nova modalitat, a tots, però, els porta no la idea de l'art, sinó la idea de la probable valorització o desvalorització de l'idioma, i els punts de vista comercials dels films.

Els crítics i periodistes cinematogràfics, de temps ençà, es venen ocupant d'aquest assumpte. El públic, des del començament, és d'opinió contrària als parlants, sobretot segons quins parlants. Però entre la majoria dels crítics i periodistes cinematogràfics la campanya "pro producció nacional" ha estat d'una benevolència tan excepcional que s'han trobat patius fins per pel·lícules decididament detestables, i precisament algun d'aquests crítics que han aprovat certes pel·lícules poc recomanables des del punt de vista artístic i troben excel·lents la majoria de les produccions foranes està en-

peditat amb un treball remuneratiu a una important editorial, i té un director, de gran prestigi literari i de poètica prosa, que censura no tan sols la nova modalitat pel que de des-nacionalització de l'art cinematogràfic comporta, sinó també les produccions editades en espanyol deficient, per bones que siguin argumentalment, i les que tenen l'espanyol correcte i són bírries argumentals.

L'art cinematogràfic és un art ple de prestigi. Fixeu-vos que molts grans escriptors que no s'atreveixen a donar una opinió respecte a un tema musical, una figura escultòrica o una pintura, es venen amb cor de comentar les probabilitats d'aquest art i encara més, d'assenyalar camins encertats o erronis, però que demostren que allò ha ocupat intensament la seva opinió.

Si anem pesant tot el que ens manca a nosaltres per a produir bo i bé, veurem que el primer i principal, és haver estat badant tant de temps. Els que actualment produeixen bones sonores amb bons artistes és que han lluitat molt quan el cinema no requeria tanta extensió de detalls auditius. Després ens manca esperit d'obediència. De primer antuvi ens trobem amb un artista, excel·lent per cert, que prèst de la dominància dels directors americans. I, doncs, ¿és que potser es creien que allà no hi havia més artista que el que emergia de les ombres i lluminositats pantallesques? En l'obscuritat sempre hi ha hagut el com-

nador dels personatges i això no ha impedit que homes com Bancroft i Barrymore, i dones com Lillian Gish i Norma Talmadge, demostrassin la seva incommensurable personalitat dintre de la mateixa obediència. Un dels factors necessaris, doncs, és que els nostres artistes sapiguin obeir, i després bons seleccionadors de material filmable, d'artistes, bons estudis i bons directors. Tots aquests factors són fàcils de trobar quan l'organització ve de lluny, però difícilissims quan s'ha de fer de pressa i corrent. Tots els països tenen probabilitats de trobar una obra prou espectacular que doni els quantiosos beneficis de "El desfilé del amor". El que costarà més és de trobar un director com Lubitsch.

Veureu, però, com les revistes americanes estan ja profetitzant una crisi dintre de la producció parlada "perquè—segons diuen ells—els arguments i les produccions no passen de vulgars quant a qualitat, sinó que ha xen fins als darrers límits del "decorum artistic". Veiem venir una altra crisi com la que precedí la invenció o adaptació del sonorisme, i si allò era lògic després d'una llarga temporada d'exploació intensa d'un art, això és inversemblant tractant-se d'una modalitat nova i que tantes esperances havia fet néixer en els productors.

Això, però, no ha de desanimar els nostres realitzadors. D'una manera o altra el millor és seguir endavant amb la idea que hom s'hagi imposat realitzar. És ben cert el que diuen que "qui sembla cull", ara que l'única cosa amb què s'ha de tenir cura és que la llavor sigui de bona qualitat.

ARICIA BRUN

parlem-ne

... que potser molts ignoren que això de què les artistes americanes no han estat pas les primeres a barrejar el "rècord" dels divorcis. La famosa ballarina Lola Montes va estar casada amb tretze marits i encara va tenir temps per a ésser la favorita de Lluís de Baviera i d'altres. Hom sap que la que més divorcis té en el seu compte de totes les famoses "estrelles" són quatre o cinc lliçons matrimonials. Des de l'any 1850 la "soi dissant espagnole" Lola Montes detenta el "rècord"...

... Mary Doran és una nova bellesa contractada per Metro Goldwyn, la qual cosa demostra que tenen un seleccionador colossal...

... Sembla que tant històricament com cinematogràficament els americans consideren que "Abraham Lincoln" és un fracàs. Ens plaurà de veure-ho...

... que per més que la premsa d'ací i de França ha protestat quan s'ha dit que a Lon Chaney l'havien matat les "talkies", els americans es pregunten: "Chaney ha estat un màrtir de les pel·lícules?". Indubtablement uns o altres tenen raó...

... que Mary Jo Eugers ha estat l'èxit teatral d'aquesta temporada... Si la veiéssiu tapant-se amb dos pams de blonda ho comprendrien fàcilment. Nosaltres proposem que la revista "Sketch Book", amb Mary Jo i el seu vestit, es facin en versió sonora... També creiem oportú de

fer una versió sonora del que diran els espectadors... i les espectadores...

... que Ann Harding, Connie Bennett i Lillian Tashmen estan disputant-se amistosament, i amb l'aprovació dels modistes internacionals el títol de "reina de l'elegància"...

... que diuen que Elvira Morla ha triomfat cinematogràficament en el cinema parlant amb la producció "Olympia", de la Metro Goldwyn. Hem de recordar que Elvira Morla és una actriu excel·lent espanyola, germana del notable escriptor valencià Ricard Baeza, i fundadora del Teatre Ateneu, de Madrid, on presenta les obres clàssiques europees d'autors com Shakespeare, Ibsen, Tolstoi, Shaw, Wilde, Bjornson i D'Annunzio.

... que Bruce Winton és un còmic important directament de Londres, que pesa 345 lliures i que és un dels protagonistes, malgrat la seva "gran" personalitat, de "Children of Dreams" (Criatures de somni), editada per Warner Brothers...

... Després del seu intent frustrat de suïcidis, Lina Basquette, la vídua d'un dels germans Warner, ha determinat obrir una botiga de modes per tal d'oblidar les seves penes domèstiques...

... "Billy the Kid" és una producció parlant de la Metro Goldwyn que interpreten John Mc. Brown, Wallace Beery, Kay Johnson i Karl Dane, dirigits pel gran King Vidor...

... que segons ens conten és una producció de gran bellesa la que ha realitzat Paramount amb Jackie Coogan i Mitzi Green, basada en l'obra del gran Mark Twain "Tom Sawyer". Aquest és el primer film parlant de Coogan i la primera pel·lícula que fa després d'acabats els seus estudis.

... que en "Tom Sawyer" trobarem un noi i jove actor, Durkin Junior, en la interpretació de "Blackberry Finn", i que John Cromwell diu que és el treball més definitiu del popular Coogan i la seva interpretació de "Tom Sawyer"...

... també que Firs National reedita en parlant la tragicomèdia "El gorilla", amb Lila Lee, Joe Frisco i Harry Gribbon, en els papers, aquests darrers, dels detectius Mullygan i Garrity. La direcció és a càrrec de Bryan Fox...

... que segons ens diuen, Colman treballa actualment en la producció Metro "El príndip", on June

Collier interpreta un dels papers principals en "La tia de Carles", per la Columbia; que Wallace Beery i Marie Dressler treballen junts en "Dark Star", per la Metro, i que Richard Cortez és el protagonista de "Ihicit", per la Warner Brothers.

... que segons ens diuen de Nova York, Paramount ha trobat amb l'artista alemanya Marlene Dietrich, no tan sols una competidora de Greta Garbo amb una bellesa molt semblant, sinó una gran artista amb prou qualitats per a eclipsar la interessant Greta...

Jaume I, 11 Tel. 4555
ESPECIALITAT A LA MIDA

ORQUESTINA GATTZ-HAF

J. Reynés - Tapineria, 36, 1.º

Alinque con abrigo

Cal que defenseu el vostre cos dels rigors de l'hivern

L'hivern porta sempre una amenaça constant contra la nostra salut. Estigueu degudament preparat

El millor preventiu contra moltes malalties consisteix en un vestit interior de llana. Per triar-lo cal estar segur d'adquirir el millor

LA LLANA TERMÒGENA DELS PIRENEUS MARCA "LA PASTORA" donarà al vostre cos una confortabilitat extraordinària i una gran sensació de benestar

LA PASTORA

El més nou i bell producte fins ara en technicolor, és

El rei vagabundo

que triomfa diàriament al

COLISEUM

No deixeu de veure i admirar

Jeannette MacDonald

Lillian Roth

les fel·les protagonistes de EL DESFILE DEL AMOR, en una nova faceta del seu art incomparable, amb

DENNIS KING

el famós tenor que té subjugat el públic americà

AVUI, al local dels èxits espectaculars ES UN FILM SONOR PARAMOUNT

ESTRENA AL
Lido-Cinema
EL HOMBRE
DE LA RANA

per HEINRICH GEORGE i EVELIN HOLT

La pel·lícula muda que demostra
la gran eloquència del silenci

Exclusiva BALART I SIMO -- BARCELONA

ESTRENA

EXCELENTE EN
1929
Movietone follies
1930PERO
MEJOR EN 1930

AL

TIVOLI

DEL MISMO BARRO

SISENA SETMANA
AL
Saló Catalunya

ESTRENA

EL ULTIMO
DE LOS
VARGASTOTALMENTE HABLADA EN ESPAÑOL
POR
JORGE LEWIS
LUANA ALCANIZ-VICENTE PADULAPel·lícula totalment parlada
en espanyol

Apta per a nens de 6 a 60 anys

AVIACIO

Els avions gegants

EL RAID DEL "DO X"

L'aviació, amb el greu cop de la catàstrofe del "R. 101", ha minvat un xic d'interès i d'optimisme en el desenvolupament de les activitats tècniques.

Anglaterra ha abandonat de sobte, en aquests dies de desconcert i de dolorosos fracassos dintre la tragèdia del dirigible britànic, en la qual la més sensible desgràcia ha consistit la irreparable pèrdua de la tripulació, que, heroïna d'una gesta gloriosa, reduirà una part de l'experiència dels estudis tècnics i de la ciència reunida per aquests valerosos homes de glòria indiscutible.

Els malaurats ocntratemps no esperen a cercar les noves conquestes del progrés, però aquest, intrèpid i incessant, no s'espanta per les contrarietats més deprimentes que li puguin oferir, i després de lluites inconcebibles, en elles veuen els homes més enèrgics i escrutadors llurs afanyos enrunats, llurs treballs inutilitzats i llurs esforços desfeits.

Bella gesta de meravellós triomf ha de constituir el vol transoceànic del "Do. X". Aquest viatge ha de confirmar la possible utilitat dels més pesats, per a serveis de transport regulars per damunt de les mers, i ha de respondre tota l'eficàcia de seguretat en contra el mal temps, de les pèssimes condicions atmosfèriques i contra el persistent pessimisme que la majoria de profans hi posen. Una prova semblant a la que va realitzar el "Graff Zeppelin" en aquests darrers temps, digna de lloana, i a la qual creiem respondrà el "Do. X" amb un vol ràpid, regular, segur i ràpid, que equivaldrà en aquests moments a una veritable revolució tècnica a través de la indústria aeronàutica.

Almenys Dornier hi té totes les esperances, i a la confiança més viva en l'èxit del seu aparell.

Ja fa temps que el doctor Dornier, junt amb especialistes experts, ha esbrinat constantment a la recerca de noves modificacions i noves realitzacions per part del viatge de l'hidroavió gegant. Les proves han estat moltíssimes i en totes elles de resultats formidables, s'han trobat petits defectes, la correcció dels

quals no s'ha fet pas esperar. I ara, en el raid transatlàntic, es refermarà l'experiència, precisa per a deixar definitivament el "Do. X" en estat de poder efectuar viatges regulars damunt l'Atlàntic, encara que no fos més que temporalment.

La invasió del dirigible ha restat sobtadament estancada, i és de preveure l'afany de superació de l'aparell del doctor alemany per a convèncer-se altra vegada d'una superioritat que s'ha posat de manifest en diverses proves en les quals, pel rendiment donat per l'aparell, no ha hagut d'envejar el dels grans zeppelins, l'ídol dels nostres temps, amb els joliosos triomfs aconseguits per aquests.

De no succeir la dolorosa desgràcia del "R. 101", difícilment el vol del "Do. X" hauria desvetllat interès i curiositat per part del públic, àvid de seguir el desenvolupament del gran raid. El convenciment i la confiança posada en els més lleugers allunyaven sistemàticament la importància dels vols portats a terme per avions i hidroavions; però ara que les raures de parlar dels més pesats no tenien lloc més que quan es realitzava alguna prova, la que ha d'efectuar el "Do. X" atrau l'interès mundial. L'aparell alemany és de suposar que marca una superabundància tècnica. I la tripulació i els seus constructors se senten encoratjats i optimistes i creuen en la veritable faç d'una nova orientació.

Entretant, mentre no fineixi el vol, la incògnita més fosca roman fulgent, llicant en l'èxit i en el fracàs.

El raid és innegablement difícil, que vindrà a representar una demostració i a la vegada una adquisició de certs coneixements i experiències. Els dotze motors que accionen l'aparell seran el suficient per garantir el viatge, puix que en ple vol es pot fàcilment arribar a ells, sense cap mena de perill, cosa que fa possible l'apararment en cas d'avaría, i exclou la necessitat d'amarar.

Posteriorment al que s'havia dit, les etapes han estat canviades. La primera serà La Corunya, i després

Lisboa, seguint el viatge a les Açores i Bermudes.

Alguns posen poques probabilitats d'èxit en aquest raid. Aquest renaixement del més pesat que l'aire no l'interrompra, i és d'esperar la resistència oposada al triomf. Alguns tècnics experts han preconitzat confidencialment la victòria del "Do. X". Cal esperar, i mentre tant el nostre comentari és favorable a que l'hidroavió gegant triomfarà netament de l'Atlàntic i del "Graff", que tan formidables vols ha portat a cap.

El sistema econòmic trontolla per moments la indústria aeronàutica, i el "Dornier X", coordinació de ciència fecunda i d'esplendoros avenç, és l'únic que pot salvar-lo amb la seva ombra, i l'únic que pot accelerar la prosperitat de les investigacions científiques del domini de l'aire.

CAMIONS AUTOMOBILS

Concessionari per a les províncies de Barcelona i de Girona

JOAN FLOTATS
Tamarit, 95 i 97 - Tel. 31506
BARCELONA

PNEUMATICS

Service - Station
S. A.
ARAGO, 270 - 272
PASSEIG DE GRÀCIA, 45
Telèfon 11550

Majestic Hotel

I RESTAURANT
Oberts a preu fix i a la carta
Orquestra - Salons especials
Bodes, banquets i festes

Levinson, Roman sa i Cia,
València, 295

Tenen l'honor de comunicar a la seva estimada clientela i als automobilistes en general, que per a més comoditat de llurs afavoridors han traslladat llurs Tallers de Reparació de

CARROSSERIA, PINTURA, PLANXISTERIA I GUARNIMENT

del carrer de València, 492, a l'edifici de

Avd. d'Alfons XIII, 295

on, com de costum, els tindran a la seva disposició per a, previ pressupost, fer-los els treballs que necessitin amb la cura i rapidesa que els han acreditat (Els tallers de reparació mecànica continuen instal·lats al carrer València, 320) Barcelona, novembre 1930

Carreres de cotxes vells

A Anglaterra hi ha una gran afició a les carreres de cotxes primitius. Tots els anys, i a diverses ciutats, se n'organitzen, prenent-hi part concursants de la regió. Per al dia 23 d'aquest mes està anunciada una "carrera per a cotxes veterans", a Brighton, organitzada pel Reial Automòbil Club Anglès, per a la qual hi havia a darrers d'octubre 14 inscripcions, entre elles un "Daimler" de 1896, amb encesa per tub incandescent, un "Bollée" de la mateixa època i alguns "Rolls", "Beutz", etcètera, tots ells del segle passat o de primers d'aquest.

Que hi ha molta afició per tal de triomfar de les dificultats mecàniques que presenten aquests vells "trastos", pel que tenen de primitius i envellits, ens ho demostra el fet que hi ha un senyor Bromhead que anuncia la venda per a aquesta carrera d'un prehistòric tricicle a motor marca "Bellée", comprat cap a l'any 1897, amb totes les seves peces completes—requisit indispen-

sable en aquest mena de competicions, ja que els cotxes arranjats amb peces canviades no hi són admesos—, a un preu raonable i amb el cotxe apte per a descabellar velocitats de 19 a 20 quilòmetres per hora. Hi ha algunes ofertes de gent entusiasta que vol comprar-lo.

El Motorista Club Barcelonense reparteix els premis de la II Carrera en Costa a Vallvidrera

Dissabte a la nit al Restaurant Llon d'Or tingué lloc un sopar, en acabar-se el qual es procedí al repartiment de premis als motoristes que els obtingueren en la passada carrera a Vallvidrera.

La taula va ésser presidida per "Relos", el simpàtic recordman, la excel·lent actuació del qual en l'esport motorista tothom recorda, i els de la Junta directiva Porthos, Renalias, Servet, Bou, Carrasco, Solano, Virgili, Aspa. Al costat del president hi havia el tresorer de Penya Rhin, Garcia i Pérez del Injerto.

En acabar-se el sopar es procedí al repartiment dels premis essent saludats els motoristes llorejats amb forts aplaudiments.

L'acte transcorregué en mig d'un entusiasme gran, i es feren càbales i es planejaren projectes per a l'esdevenidor. Sembla que entre els elements de l'entitat hi ha el propòsit de donar molta activitat a llurs propòsits, i a tal fi és probable que dintre poc poguem donar notícies d'una interessantíssima manifestació motorista, que tindrà lloc molt aviat.

A. F.

DUES JORNADES DE VOL SENSE MOTOR, A LLEIDA

Sota el patrocini de l'Aero Club de Lleida, diumenge i dilluns passats, la Secció de Vol sense Motor de l'Aero Club Barcelona, va fer una demostració de vol a vela, l'èxit de la qual va constituir el major premi a què podien aspirar els seus organitzadors.

L'Aeròdrom Civil, palestra de totes les manifestacions aeronàutiques lleidatanes, es veié concorregut, el diumenge, com els dies de les grans solemnitats.

Un cop començada la festa, el públic va simpatitzar immediatament amb la demostració, i s'entusiasmà a mesura que els vols augmentaven en distància i durada. Lletjos, Armenguer, Muntanyés, Sàinz de la Torre i Quintana, que van tornar en el pilotatge del planejador de l'Aero Club Barcelona, van fer diversos planeigs, després dels quals, els senyors Alvarez Pallás, i Penyarrodona, del Consell Directiu de l'Aero Club local, van assajar alguns llançaments.

El dia següent, els elements de l'A. C. B. van recórrer els voltants de la capital lleidatana, per cercar un lloc adequat al vol a vela, escolint la vall Llobera, entre Lleida i Alaiós. Del cim dels pendents que circunden la planúria, Constantino, Armenguer i Lletjos van fer vols, malgrat l'absència absoluta de vent, es van cronometrar bons temps i recorregueren distàncies de 600 i 700 metres.

L'eficàcia demostrativa d'aquesta bona diada, va ésser tal, que l'Aero Club de Lleida adquirirà aviat un planejador, per als seus socis, i és molt probable que el moviment a favor del vol a vela assolirà a la província veïna una gran embranzida, degut a les condicions orogràfiques per a la pràctica del gran

Xafarderíes
per hora

— En Ruiz, de la casa "Nag", està molestat per la xafardería d'En Fabra i d'En Riera del "Chevrolet". I és que ell sap que és tan mal caçador com ells i es creu ésser el terror de les perdus.

— Contràriament al que diem la setmana passada, podem assegurar que "Tanu" Alegre no deixa el Citroën, al qual ja li ha posat gairebé la mateixa estimació que al "Talbot".

— Es ja un fet la celebració del concurs d'elegància masculina. L'acte tindrà lloc el dia 28 del mes entrant, en una de les sales més distingides de la nostra ciutat. Les inscripcions es reben des d'avui fins al dia 27, a les dotze de la nit.

— En Garriga Nogué—l'agent d'assegurances d'"Omnia"—en saber que Carnera era a Barcelona va córrer a trobar-lo per tal d'assegurar-lo contra "qualsevol" atropellament que pugui tenir durant la seva estada a la nostra capital.

— Hi ha qui diu que, per tal que En Güell no hagi de fer més de "llançadora", el més encertat seria la fusió de les cases Bigues i Abadal.

— En Pere Hivern, preparant-se per al concurs d'elegància masculina ha encarregat dos vestits nous i tres pipes.

FRONTO NOVETA

CADA DIA
GRANS PARTS
1
QUINIELES

— Dintre de pocs dies s'obrirà un cicle de conferències de motor, benzina i oli. La primera ha estat encarregada a En "Juanito" Romagosa, el qual ha escollit el següent tema: "La benzina i el carbó, dos articles de primera necessitat".

— En Bastús, del "Renault", diu que se'n vol anar uns quants dies a Trempe a reposar. L'excés de treball que en la venda d'automòbils ha hagut de fer durant aquests darrers mesos l'ha deixat aclaparat.

— Hem rebut una carta d'un conegut automobilista en la qual ens diu que s'inscriurà al concurs d'elegància masculina, sempre que En Márquez no hi prengui part, puix que en aquest cas està segur que l'únic elegit seria l'elegantíssim gerent de la casa "Chrysler".

LOCALITATS GRATUÏTES

s'obtenen col·locant
ESTAMPILLES-TEATRE
que, d'acord amb l'Associació d'Empresaris de Catalunya, s'illurades a llurs compradors per infinitat d'establiment. Exigiu-les als vostres proveïdors, i assegurareu les diversions gratis.

DODGE B OTHERS

Automòbils, Camions i Autòmibus
RAMBLA DE CATALUNYA, NUMERO 123

Taxis Agremiació

Demanat els seus cotxes i telèfon van a domicili sense marxa mètrre

33050 : Telts.: 33059

Important: A fi d'atendre amb més rapides aquest servei, hem instal·lat 10 línies directes a diferents llocs de la ciutat

Central i oficines: URGELL, 153, ent. segona

Si voleu adquirir un magnífic cotxe

MINERVA

12 HP.

32 HP.

sense l'enorme augment del nou aranzel, decidiu-vos abans que acabem l'stock dels importats amb l'aranzel anterior

Automóvil Salón

Balmes, 155

TRANSPORTISTES:

Amb motiu de la baixa del dol'ar es produeix automàticament una

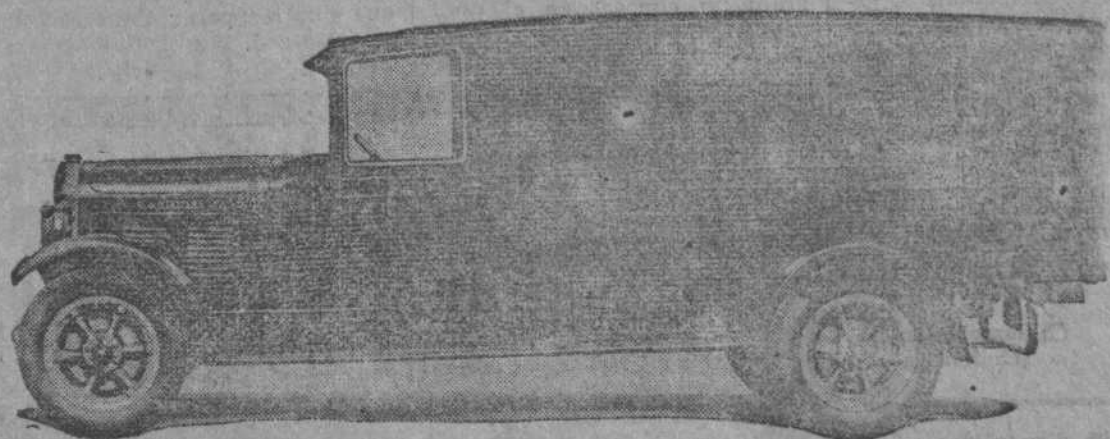
BAIXA DE PREUS

dels famosos

Camions

L'estalvi que aixó representa és molt considerable

A-CAR

Passeig Gràcia, núm. 99
Rosselló, 234
Telèfon 73992

La qualitat garantida i un preu raonable, són la característica dels tres nous models radio-receptors

1931

PASSEIG DE SANT JOAN 17
BARCELONA

Homes i lectures

Ara que les presons estan de moda —normalitat, normalitat, s'enyora Berenguer!— volem parlar d'un llibre nou. L'ha publicat "Zenit" i el signa Victor Serge. És un llibre que recomanem per un igual als que ja coneixen la presó i als que no la coneixen encara. Avui com avui cap persona honrada pot estar segura de no anar a la presó.

L'autor d'aquest llibre, "Els homes a la presó", és diu Victor Serge, i us volem parlar d'ell perquè paga el tret: no tots els escriptors, il·luminats, tenen la vida intensa d'aquest.

Avui Victor Serge Kibalxitzke, que aquest és el seu nom veritable, deu tenir uns quaranta-quatre o quaranta-cinc anys. És nat a Brussel·les, fill d'un intel·lectual rus emigrat per revolucionari. Un ocle seu, Sergi Kibalxitzke, fou penjat a Sant Petersburg —lavors era encara el terrible i fastuós Sant Petersburg!— per haver pres part en un atemptat que costà la vida a Alexandre III.

Educà a Brussel·les, en l'abandonada societat dels emigrats russos, esdevingué anarquista. Els anys 1907-8 dirigí el periòdic "Le revolté". Poc temps després, en cerca d'un camp d'acció més gran, marxà a París, on destacà entre la bohèmia revolucionària de Montmartre i del Barri Llatí.

En 1911, Loriot, l'autor de "Entre els flops", deixà la direcció de "L'anarchie", que passà a mans se-

ves. Fou llavors quan començà a actuar la banda de Bonnot. Victor Serge, un romàntic, un idealista, cregué veure en Bonnot el rebel, el lluitador, l'enemic franc d'una societat corrompuda pel diner, pel vici i per l'odi al poble i al treballador. El gest d'aquell home —la lluita, desigual i desesperada, amb un món cada vegada més formidablement armat per a la defensa del diner— li semblà admirable. I en la premsa i en conferències defensà els perseguits, els rebels.

Això, com és de suposar, no li valgué pas la simpatia de la policia, que veia en ell un apòlogista de la insubordinació.

En un escorcoll eferat a la redacció i impremta de "L'anarchie" —les portes de les quals eren sempre obertes a tothom, des dels més purs idealistes fins als indestructibles més autèntics— la policia trobà una pistola, la marca de la qual corresponia a un stock que fou robat al carrer de La Fayette. Detingut, processat per encobridor i encartat en l'afar Bonnot, Victor Serge fou condemnat a cinc anys de presó.

Pavlovsky, el que havia estat director de "Comœdia", esdevingué el seu defensor, i organitzà entre els intel·lectuals una campanya que no tingué resultats.

A finals de 1915, Victor Serge Kibalxitzke, després d'acomplir la condemna, fou posat en llibertat. Llavors, exiliat de França, vingué a Barcelona. Ací freqüentà els centres

obrers i treballà a la impremta que Soledad Vilafraña —o un germà seu— regentava al carrer d'Aragó, xamfrà a Casanova, i a l'Editorial Auber i Pla.

La tardor de 1916 l'agafà sense feina i delicat de salut. Llavors tornà a París, on fou detingut i portat a un camp de concentració. En 1918, reclamat pel primer govern bolxevic junt amb altres russos emigrats, i canviats per presoners civils francesos, sortí del camp de concentració i arribà a Petrograd, on ha viscut tota la revolució.

L'any 1919 ingressà al partit comunista rus. Defensà la ciutat de Petrograd contra els dos atacs de la general Olané Indenitz, que avançava des de Varna (Estonia). L'època d'aquells dies l'ha descrit magníficament en els seus llibres "La ciutat en perill" i "Petrograd en l'any II de la revolució".

Ara "Zenit" acaba d'editar un llibre de Victor Serge, un llibre que a casa nostra és d'actualitat: "Els homes a la presó". Ja sabem qui és l'autor, com és l'autor. Cal ara que sapiguem com és el llibre. No us deixem pas decebuts la seva lectura. És un llibre fort, intens, apassionant; un llibre d'angúnia, de pietat, de dolor revoltant; un llibre no inferior a "La casa dels morts" de Dostoievsky.

Es un llibre que us recomanem: per si heu estat a la presó, per si hi heu estat algun dia. Cal estar previnguts...

LLUIS CAPDEVILA

Contesta i rèplica

A En Joan Castells Martí

La lectura del vostre comentari, aparegut a LA RAMBLA DE CATALUNYA del dilluns passat, dia 10 del que som, en què hi esmenteu coses tan solemnes com la dignitat d'un poble i altres conceptes que toquen el meu amor propi i el d'altres, m'obliga a contestar-vos degudament, i des d'aquest mateix setmanari, popular, puix que no puc dubtar que el Sr. Director hi accedirà, encara que abusi de la seva benivolència.

En la lectura de la premsa, de llibres d'actualitat i assistència a diversos actes polítics, he pogut notar com amb la caiguda de la Dictadura d'En Primo de Rivera hi coincidí el desenvolupament d'un estol de joves de totes les contrades de Catalunya; i amb l'enveja noble que fa sentir un ideal hem mirat com elements joves es reanimaven i reviscolaven dintre la massa ciutadana, i somoguts per un ideal feien sentir la seva veu, feien córrer la seva ploma per demostrar que aquella maledicta dictadura, que n'acotzà gran part dels polítics que en aquells temps es destacaven per llur escandalosa ven i volentadissa ploma, no els havia desviat del seu noble ideal, tot just nat.

En el vostre article censureu l'actitud del nostre poble, però jo entenc que quan un home censura un fet, i principalment de la categoria d'aquest, és necessari que es doni a entreveure una solució, i en el vostre comentari poseu la nostra vila en un lloc que vos no teniu cap dret a posar-la-hi; si anem pels fets actuals, a Santa Coloma la majoria de dones han demanat l'amnistia i la llibertat dels nostres germans catalans; hi ha hagut ciutadans que en totes les manifestacions i subscripcions de sentit humanitari i piadosos que s'han organitzat a la nostra vila i han contribuït; hi ha hagut entitat que ha proestat com cal del cas Macià. Vos no sé si ho heu fet, però sí que sé que interveniu en llocs i en converses que dintre dels uns i de les altres s'han burlat un dia de la col·locació del nostre símbol a la Casa Consistorial, que han escarnit una entitat catalana i colomina, i que —oh paradoxal— han imitat algun dels seus actes, el dia abans escarnits, i finalment, dues o tres vegades jo mateix us vaig trobar per a parlar de l'intent de formar una delegació en aquesta vila de "Palestra", i vos en manifestàreu que aquí no s'hi podia fer res, que no hi havia ambient, que no hi ha ningú que sentís un ideal. Jo no sé si s'hi pot fer o no, ho haig de provar; és veritat que he tregut algun desengany, però no per la part dels joves, sinó per la part de l'entitat de la qual volem formar delegació; però no em desanimo i confiem jo i els meus companys que sortirem amb la nostra jo, com vos, veia i veig l'actitud

pesimista del nostre poble, també tenia ganes de censurar-ho públicament, però no he gosat a fer-ho, puix que encara no hi veia cap solució; avui em crec que aquesta solució la tinc, no per proclamar-la ni per a fer-ne una doctrina, sinó per a exposar-la perquè es discuteixi entre tots els que sentim un ideal, i per tant tinguem esperit per lluitar per la ciutadania del poble colomí i per ajudar-nos amb els altres que ho sentim, i treballar junts per a conquerir la del poble català.

Si, amic Castells, abans de criticar entenc jo que s'ha de mirar per una solució; en el vostre comentari demostreu el vostre ideal en les meves recerques per a formar una delegació de "Palestra"; he pogut trobar quatre joves i les esperances suficients per a poder formar, el dia que l'ocasió es presenti, una agrupació que treballarà intensament per la formació dels ciutadans que el dia de demà han de governar-nos.

Dieu: "es troba mancada per complet d'aquest sentiment col·lectiu que dona dignitat als pobles". Parades mancades de fonament, puix que a la nostra vila hi ha homes que tenen aquest esperit col·lectiu, que és un dels principals factors per a proclamar la dignitat i la ciutadania d'un poble, la dignitat que uns altres tirem per terra, que dient la veritat a Santa Coloma són els més. En un altre lloc diu: "davant nostre pesa la resignació dels pobles sense ànima"; més avall: "Que arrenquessin la carcassa del migrat egoisme que ens cobreix per posar la nostra vila al nivell dels pobles conscients". Aquestes i altres paraules que esmenten en el vostre comentari tenen el seu pro i el seu contra, però tot el que esmenten no ho corregim proclamant-ho, sinó treballant energicament per a fer-ho desaparèixer; si un poble o una societat no tenen homes prou aptes per a exercir funcions de govern, no en formarem; i no se'n formaran d'altres censurant-los, sinó que es formaran treballant energicament —com he dit abans— per a formar-ne d'altres que substituïran aquells inaptes i que guiaran el poble cap a una prosperitat moral i material.

Unim-nos tots els que sentim un ideal, treballam amb les inabables forces que ens dona la cultura, la instrucció i la força interna de l'esperit, i així sí que formarem un poble, per a vos dignes, per a mi exemplar, puix que ja considero prou digne el nostre poble; el que no considero amb prou sentit pràctic ni digne són les actituds d'aquelles persones que censuren tots els actes dels seus convinguts que treballen per la reivindicació d'un poble, fonamentant-se aquests en què a Santa Coloma res no s'hi pot fer.

JOSEP VIDAL BALCELLS

Santa Coloma de Queralt, 13 de novembre de 1930.

Definitivament, Monsieur Paul Chevalier no té raó, proclamant com l'altre dia ho feia al Conferència Club, que no es fa res per a l'esperit, i que solament per al cos s'inventen tota mena de coses. En un mot, denuncia la decadència de l'intel·lectualisme i el triomf de l'esport, que és com si diguéssim la carn i els ossos del progrés.

Per sort nostra, M. Paul Chevalier s'equivoca. El progrés al servei de l'esperit ha donat, entre altres moltes coses, el fonogràf i la perfecció de l'enregistrament de discos.

Que a Barcelona no hi ha concerts simfònics, ni vocals, malgrat els nostres bons músics i la pluja (anava a dir la pluja) d'orfeons? I bé: ara això no té cap mena d'importància, perquè les cases productores de discos han comprès, i en mig de totes les incògnies, que aviat ningú no comprarà, figuren els millors discos vinguts de tot arreu. Mirant aquests catàlegs us donem compte que Barcelona, i qui diu Barcelona diu Madrid o Sevilla o Bilbao, encara són d'Europa. El nostre europeisme és defensat pel progrés i no pel paisanisme.

Aquest mes Polydor, que fa fumar la seva xemeneia a la plana de Sant Adrià, ens presenta la "Cinquantena simfonia de Schubert", amb l'Orquestra Filharmònica de Berlín, dirigida per Sascha-Horenstein. Ja estem acostumats a trobar aquests discos començats a Berlín i acabats a Barcelona, sempre bons de totes les qualitats. Però tractant-se de Schubert, tan malament interpretat per orquestrats poc escrupolosos, abusant de la seva facilitat exterior, val la pena de dir de quina manera l'Orquestra de Berlín ha fet les sonoritats per tal d'arribar davant del micròfon com una pasta generosa i dolça i ha quedat gravada a la cera aquella música escrita per un home de dinou anys! Al tercer temps, en el "Minuetto", hi ha tota la gràcia de Mozart i l'energia humana de Beethoven. La simfonia s'acaba amb el desig de tornar a començar aquesta obra tan plena de salut.

Abans les cases semblava que estessin d'acord per publicar les mateixes obres i aquestes eren sempre d'un gust molt dubtós. Ara és al contrari. La Companyia del Gramòfon ens ha donat aquest mes la cèlebre "Simfonia inacabada de Schubert", que porta el número 8. Aquesta és interpretada per la meya cèlebre Orquestra de Filadèlfia, que dirigeix Leopold Stokowski. He de dir quelcom més, tractant-se d'aquest director d'orquestra, que és més que un director, és un animador, una força magnètica davant els seus músics.

La "Simfonia inacabada de Schubert", que porta el número 8. Aquesta és interpretada per la meya cèlebre Orquestra de Filadèlfia, que dirigeix Leopold Stokowski. He de dir quelcom més, tractant-se d'aquest director d'orquestra, que és més que un director, és un animador, una força magnètica davant els seus músics.

bert" és segurament la més popular, la més coneguda d'aquest músic. Fa un any la casa Columbia va obrir un concurs molt important, amb premis de quantitats considerables, per al músic modern que acabaria aquesta obra immortals, i que a mi, paradoxalment, m'agrada d'anomenar la simfonia més completa i més acabada. Jo he tingut ocasió d'escoltar la música que venen estirant per a tal cosa els mestres Frank Menick, Henry Kider i Gustave Guillemotteau, i els distinguen els premis promesos. Malgrat això, la Simfonia de Schubert quedarà l'obra inacabada per al músic, però completada per a la immortalitat.

Polydor ha enregistrat una "Overture de Rienzi", per l'Orquestra Staats-Opera, de Berlín, dirigida per Leo Blech. L'he comparada de seguida amb un altre enregistrament més antic, que va donar-nos "La Voz de su Amo", dirigit per Stokowski. El primer és segurament més dintre la tradició wagneriana, és interpretat amb aquella ponderació i eloqüència germàniques. Les sonoritats hi són més ordenades. En el segon hi ha el tumulte genial del músic polonès, que sembla que vulgui passar al davant de tot, imposant el seu entusiasme. Les sonoritats s'escapen de l'Orquestra de Filadèlfia, com una columna de foc d'escapes d'un volcà.

"La Voz de su Amo" ens dona aquest mes dos discos molt bons amb la "Sonata apassionada de Beethoven", que interpreta Harold Bauer. La mateixa que no fa gaire ens donava la casa Polydor i tocada per Wilhelm Kempff.

Heus ací un altre cas d'abundància de bona música. Harold Bauer i Wilhelm Kempff, tots dos un millor que l'altre! L'enregistrament de la Companyia del Gramòfon, molt més violent, més directe. La casa Polydor pren com a tàctica en la seva tècnica d'enregistrament una dolçor i un avellutament de sonoritats, que el piano no passa mai de sonoritats reservades a la força de l'instrument.

I la llista de coses bones no és pas acabada. Avui no tinc ni prou temps per a escoltar discos ni prou temps per a explicar-vos les meves impressions de la manera més reposada i sincera.

JOSEP FONTBERNAT

Discos Polydor. — Cinquena simfonia de Schubert, 66932-933-934; Overture de Rienzi, 66938-399; Sonata apassionada de Beethoven, 66681-682-683.

Discos "La Voz de su Amo". — Simfonia inacabada de Schubert, A. B. 609-10-11; Sonata apassionada de Beethoven, D. B. 1293-1294.

La lliçó francesa

El gran silenciós

Vet ací com la França anomena el seu exercit magnífic. Mentre creu encara —a tort o a dret— que el necessari, li reconeix la força i el respecte. Però, precisament per aquest alt respecte, el decapita políticament.

L'exèrcit que ha guanyat la guerra més gran es resigna com al noble silenciós. Declina, de dalt a baix, la facultat civil de tenir opinions. Boulanger és avui, només, un record grotesc i llunyà. Napoleó el Gran, un fantasma històric. L'exèrcit és tan sols allò que ha d'ésser: un instrument de guerra al servei de la democràcia; una garantia de la democràcia contra les agressions exteriors. Pàtria i llibertat troben una defensa en el gran silenciós submis i formidable. No hi troben mai, però, una arma de dos talls, un enginy preciós que esclata a les mans.

Es al poder civil de la França d'ara, no al seu exercit, a qui cal imputar les fallides d'aquella democràcia, malgrat tot forta. En francès, exercit és femení: diuen lliberalment "armada". El Gran Silenciós, "La Grande Muette", agafa alguna cosa d'aquesta condició femenina. Passiu, administra el repòs dels homes que actuen; dosifica el tresor de la confiança. El silenci, ja no tan femení, acaba de posar-lo en la condició d'un vell servidor discret.

A Espanya, Ferran VII, contemporani de Napoleó, viu i regeix encara. Res no ha canviat en un segle. Els servidors, per una subversió paradoxal i anàrquica, dominen i governen la casa.

Per a arribar a posar l'Espanya decrepita al nivell de la França d'ara —conservadora, malgrat tot— una Revolució és urgent. Ni que reconeguem tots els inconvenients de la democràcia limitada que gaudeix França, l'haver posat l'exèrcit al lloc que cal i haver-lo reduït a un silenciós és un guany formidable.

ble i bell. L'exèrcit, pagat pel poble, ha d'ésser un instrument del poble i per al poble. I el seu alt privilegi ha d'ésser només el de saber callar quan els altres parlen. És allò que li escau, d'acord amb la lliçó que la França dona.

EMILI GRANIER-BARRERA

Nosaltres diem...

¿Què ha passat amb l'afar Macià?

S'instruïx sumari per la denúncia presentada per un ciutadà.

Es prenen declaracions. Es realitzen diverses diligències. Arriba un moment que els diaris publiquen una simple gasitella dient que el sumari ha quedat enllestit perquè s'ha esgotat que les ordres de deportació (?) de l'Avi han sortit del ministeri de la Governació.

Després, res més.

Tothom ha callat. Es veu que en la "normalitat" de Berenguer hi ha més d'una persona irresponsable.

Felicitecs

Amb motiu de la dimissió (?) del cèlebre governador de Lleida, el nostre company Domènec de Bellmunt rep innombrables felicitacions.

En canvi, el senyor Rodés i el dictadoret Bosch i Pinyol estan de dol.

"A un President li és sempre difícil traïdonar la legalitat si els partits d'ordre no s'adormen. Un rei, inamovible i irresponsable, pot fer-ho molt més fàcilment si manca del sentiment de l'honor i si no dona molta importància a la paraula donada..."

Guillermo Ferrero

El règim, enfadat

D'un article de R. Sánchez Guerra:

"Una carta purament particular, de caràcter tècnic, rebida per el comandant Franco, ha sido causa de una enèrgica reclamación de España a Alemania, por vía diplomática. Es muy probable que a estas horas, si las explicaciones del gobierno alemán no llegan a satisfacción, hubiéramos roto nuestras relaciones con aquel país. Afortunadamente todo se ha arreglado sin necesidad de guerras, asolamientos ni fieros males. Asusta pensar en lo que hubiese podido suceder. El incidente tuvo 'tal gravedad' que en las altas esferas gubernamentales se han vivido estos días, estoy casi seguro de ello, momentos de verdadera inquietud.

Brios, contundente, rotunda, decisiva, ha sido esta vez la reclamación española. ¿Qué les habrá pasado a los familiares de las víctimas del "Baden"? Seguramente que es triste que se gasten en esas puerilidades nuestras energías nacionales y que fué una lástima no emplear el mismo acento de protesta viril cuando la tragedia motivada por el brutal cañoneo de un fuerte militar. Entonces, también, naturalmente, nos quejamos, pero en tono

menor. Que el mar se tiffa un día de sangre inocente ni tiene tanta importancia como el elogio escrito a un comandante republicano. La tinta ha llegado a tener para los gobernantes actuales más valor que la sangre. ¡Es un síntoma! El cañoneo del "Baden" y la carta a Franco, correspondientes, señalan una nueva orientación del Régimen, muy digna de tenerse en cuenta."

menor. Que el mar se tiffa un día de sangre inocente ni tiene tanta importancia como el elogio escrito a un comandante republicano. La tinta ha llegado a tener para los gobernantes actuales más valor que la sangre. ¡Es un síntoma! El cañoneo del "Baden" y la carta a Franco, correspondientes, señalan una nueva orientación del Régimen, muy digna de tenerse en cuenta."

La dictadura—la dictadura de qui?—a la "provincia" de Lleida

Llegim en el nostre col·lega "La Nau" la següent curiósissima informació:

"El 'Círculo Republicà de Tremp i el seu Districte', luncia per al diumenge propostant un míting d'exposició de l'ideari d'Acció Republicana de Catalunya, al seu estatge social, i foren invitats els altres pobles del districte.

Poc abans d'arribar els oradors que havien de prendre part a l'acte, fou suspès per ordre governativa, al·legant el senyor Pastor que l'autorització havia d'ésser concedida pel ministre de la Governació. Això passava el dissabte, poc abans d'arribar de Barcelona els nostres amics, als quals els elements del Consell del Círculo Republicà notificava la impossibilitat que existia per celebrar el míting.

La indignació fou manifesta contra el senyor Pastor, i davant la negativa d'autoritzar l'acte, s'acordà suspensar-lo i ajornar-lo per a un altre dia; però no fou pas petita l'estrenyesa que causà l'endemà al matí la notícia que per fi estava autoritzat l'acte, però que el pregoner del poble o nunci fou allunyat de la població de Tremp per a no pregonar al poble que se celebrava l'acte anunciat. També per les carreteres i camins veïnals es destinaren persones per a notificar que el míting estava suspès, i així, amb aquesta estratègia, preparaven el fracàs de l'acte organitzat pels catalanistes republicans de Tremp i el seu districte. Però a despit de tantes menes i maneres de voler fer fracassar l'acte, aquest se celebrà amb èxit i lluit.

Aquestes formes tan caciquistes no triomfen davant la voluntat d'un poble lliberal i democràtic, que sent en la seva ànima el neguit de llibertat; aquestes formes tan antigues dels homes que procuren posar obstacles a tot allò que contraria l'luxuriat personal i representatiu, i no s'hi miren a pactar amb altres que menyspreen la nostra llengua i la nostra bandera. Homes aïllats no han d'ésser els nostres representants."

Un elogi del rei

El fa "El Debate" en un editorial.

Es aquest: "Una vez más su majestad el Rey ha resuelto, en un instante crítico de nuestra política, lo más conforme con el interés público y con el sentir de la mayoría de la nación. Al ratificar ayer su confianza al general Berenguer cumplió sus supremas funciones políticas con la misma clarividencia que mostró en setiembre de 1923 o en enero de 1930. Us hi fixeix bé: "...setiembre de 1923 o en enero de 1930."

Monarquia? República? Catalunya. I, per tant, República!

(J. Sunyol i Garriga a "La Rambla")

Acaba d'aparèixer NELIDA Guia de Barcelona La Guia Original i Perfecta Demaneu-la a tot arreu

EL "BIBERON" MAGIC

COM ES FA CALLAR UN PLORAIRE Film sonor en cinc parts, de la "Bas Boffill Pictures"

ECTUFES
Gran assortit
SAC
Preckler
Ronda Universal, 14